

MASNÝ SIMENTÁL

ŠLECHTITELSKÝ PROGRAM

Šlechtitelský program plemene masný simentál

Na základě ustanovení Zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“) došlo k přenesení odpovědnosti za realizaci šlechtění na uznaná chovatelská sdružení. Novelou Zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění zákona č. 3/2019 Sb., ze dne 25. 1.2019 došlo k souladu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1012 o zootechnických a genealogických podmínkách pro plemenitbu čistokrevných plemenných zvířat (dále jen „nařízení“). Přijetí zákona č. 3/2019 Sb. si vyžádalo úpravu šlechtitelského programu tak, aby byl v souladu s výše uvedenými předpisy. Nedílnou součástí tohoto ŠP je Řád plemenné knihy a respektují ho stanovy a metodiky Českého svazu chovatelů masného skotu, z. s. (dále jen „ČSCHMS“) viz bod 11. (Obecná ustanovení) tohoto ŠP.

1. Historie chovu simentálského skotu

Podle archeologických nálezů získaných na kolových stavbách v oblasti švýcarských jezer je možno považovat za historicky doložený počátek chovu skotu ve Švýcarsku na období mladší doby kamenné. V této době chovaný rašelinný skot byl malého vzrůstu a červené barvy. Když počátkem 5. století n. l. zatlačily germánské kmeny Římány z oblasti Švýcarska, přinesly s sebou trojhonné hospodaření na půdě a zvelebily chov skotu zlepšenou výživou a ošetřováním. Podle M. Duersta pochází dnešní simentálský skot z původního rašelinného skotu, který byl po příchodu Germánů prokřížen praturem (*Bos taurus primigenius*). Naopak Rütimeyer předpokládá, že má původ ve Skandinávii, odkud ho s sebou přivedli kolem roku 550 n. l. Burgundové. Teprve 18. století přináší do Evropy větší intenzitu polního hospodářství. To v určitých oblastech zajistilo i rozvoj chovu skotu. Již v roce 1759 mluví různá úřední hlášení o kvetoucím chovu skotu v Simmentalu, Saanen a Emmentalu. Z těchto oblastí se skot prodával za vysoké ceny do zahraničí. Ve druhé polovině 19. století dosáhl export švýcarského skotu ročně téměř 100 000 kusů.

Původní barva simentálského skotu byla červená a bílá, přičemž sytě červená až hnědočervená převládala a byla rušena jen bílými znaky. Postupem doby přibývalo bílých znaků a barva se stávala světlejší. Popis exteriéru z roku 1859 říká, že barva simentálského skotu je červenostrakatá, světle nebo žemlově červená s bílým čelem a nosem. Světlejšímu nebo žemlovému zbarvení byla dávána přednost, protože toto zbarvení vyžadovali kupci ze sousedních států. Zároveň byl kladen důraz na co největší tělesný rámec a kapacitu těla. Trend zvětšování tělesného rámce pokračoval i v první polovině dvacátého století a v roce 1950 byl přijat standard pro plemeno.

Po celé období, to znamená od 19. do první poloviny 20. století, byla šlechtitelská práce zaměřena na kombinovanou produkci. Standard z roku 1950 hovoří o kombinované užitkovosti a stanoví procentický podíl na úrovni: 50 – 40 % mléko, 45 – 35 % maso, 25 – 5 % pracovní schopnosti. Jako vysloveně kulturní plemeno kladl simentál vždy poměrně veliké nároky na krmení, ošetřování a pastvu. Předností plemene byla jeho vynikající mléčná a zároveň i masná užitkovost. Právě díky těmto vlastnostem, převedeným na ekonomickou základnu, mu v řadě zemí dávaly přednost před dlouho trvajícím procesem šlechtění domácích populací skotu s malou produkcí mléka a masa. Tak tomu bylo v 18. a 19. století ve všech středoevropských zemích a také u nás.

2. Chov simentálského skotu ve světě

Koncem padesátých a počátkem šedesátých let 20. století dochází ve světě k výraznému rozšiřování specializovaných plemen skotu. Toto období přináší i rozvoj chovu masných plemen skotu. Z řady do té doby kombinovaných plemen skotu se postupně stávají plemena masného užitkového typu. Ve Francii to jsou například plemena Gasconne, Blonde d'aquitaine, Bazadais, ale

i Salers. V Itálii především plemeno Piemontese. Velký tělesný rámec a výborná masná užitkovost simentálského skotu způsobily, že se v řadě zemí začalo toto plemeno chovat jako plemeno masného užitkového typu. Stavy takto chovaného simentálského skotu postupně rostly a dnes je chováno jak v Severní a Jižní Americe, tak i v Africe, Austrálii, Novém Zélandě a v Evropě. Zatím co do roku 1990 se masný simentál choval v Evropě především ve Skandinávii a Velké Británii. Po roce 1990 se začíná chovat i v tradičních zemích s chovem červenostrakatého skotu s kombinovanou užitkovostí, jako jsou Německo (především nové spolkové země), ale i Rakousko. V těchto zemích se chov masného simentála (Fleisch fleckvieh) začal rozvíjet v souvislosti s dotační politikou EU (Nařízení rady Evropy č. 1254/1999). K dalšímu rozšíření chovu došlo i ve východoevropských zemích (ČR, Slovensko, Polsko, Maďarsko atd.). Podle údajů Světového sdružení chovatelů simenského strakatého skotu (WSFV) vzrostl za posledních deset let podíl zvířat zapsaných do plemenných knih v zemích s chovem simentála v masném systému.

Šlechtění simentálského skotu na jednostranně masnou užitkovost přineslo výsledky, které jsou srovnatelné s výsledky ostatních masných plemen. Masný simentál současnosti je plemeno většího tělesného rámce, s výrazným osvalením a výbornými jatečnými vlastnostmi. I když se typ masného simentála poněkud liší podle jednotlivých zemí původu, převládá vždy výrazný masný užitkový typ. Jedná se původem o geneticky založené rohaté plemeno, ale celosvětově se šlechtění zaměřuje na produkci bezrohých zvířat.

3. Chov plemene masný simentál v ČR

První jalovice masného simentála byly do ČR dovezeny z Kanady v roce 1993. Import se uskutečnil do ZD Poběžovice, ZD Brloh, Polfín AGRO Ploština, D. Chobolice, Ing. Švagrovi do Zvěstovic. Ve stejném roce byly do republiky importovány jalovice z Dánska na ISB Brná a o rok později k p. Zatloukalovi do Velkých Dvorců. Ve zhruba stejném období, to znamená od roku 1993, se uskutečnily importy jalovic Fleckvieh z Německa a Rakouska. Mezi prvními chovy, ve kterých byl zahájen chov masného simentála na základě importů Fleckvieh, byly SIDO Valtrov, AGRO Březová, Jan Zatloukal V. Dvorce. Současně s importy jalovic ze zahraničí začaly být do chovu masného simentála v roce 1993 zařazovány plemence s různým podílem krve českého strakatého skotu. Jednalo se o zvířata z rušených dojených stád, která byla inseminována býky masného simentála. Mezi prvními chovateli byli pánové Mašanský z Měrunic, Žížala z Úročnice, Pajdar z Dražanova a firma CHMEL- Cígler.

V současné době lze příznivě hodnotit vývoj růstové schopnosti čistokrevných telat především v 210 dnech věku a v 365 dnech pouze u býků. Dosahovaná hmotnost jalovic v 365 dnech, která je ovlivněna úrovní odchovu v zimním období a plně nevyužívá genetický potenciál plemene. Plemeno masný simentál patří v současné době mezi nejvýkonnější plemena v ČR.

Výborná růstová schopnost telat se projevuje i na hodnocení růstových schopností mladých plemenných býků. Vzhledem k vysokým růstovým schopnostem mladých býků je třeba tato hodnocená kritéria v nadcházejícím období stabilizovat a věnovat pozornost především osvalení a jatečným vlastnostem.

Jedním z nejnovějších trendů ve šlechtění masného skotu je využití genomických údajů jedinců – SNP profilu. Genomické údaje jsou využívány především k ověření původu jedinců a zpřesnění předpovědi genetického potenciálu zvířat (plemenných hodnot). Česká republika je od roku 2013 zapojena do mezinárodní genetické testace (v rámci projektu Interbeef), díky které je možné přímé porovnání jedinců se zohledněním chovatelské úrovně země původu.

4. Chovný cíl a standard plemene

4.1. Chovný cíl

Oproti simentálskému skotu s kombinovanou užitkovostí je hlavním a nejdůležitějším cílem šlechtění masného simentála (zkr. MS, v rámci KUMP a ústřední evidence SM) rozvoj a dále vytvoření populace zvířat moderního typu masného skotu s dobrou růstovou schopností, s výrazným osvalením, kapacitami a snášejíci tvrdé podmínky. Nutné je sledování ukazatelů, které jsou rozhodující pro snadné porody. Neopomenutelným chovným cílem plemene masný simentál je genetická bezrohost.

4.2. Základní ukazatele chovného cíle

4.2.1. Ukazatele reprodukce

Dobrá reprodukce a plodnost je u všech masných plemen skotu rozhodujícím předpokladem ekonomiky chovu. Na jejích výsledcích vyjádřených v konečné fázi počtem živě narozených telat se podílejí stejnou měrou obě pohlaví, tedy jak plemenice tak plemeni. Objektivním kritériem hodnocení plodnosti je především počet zabřezlých plemenic a počet živě narozených telat na 100 krav základního stáda. Kromě genetických předpokladů je však reprodukce v nemalé míře ovlivněna i dalšími činiteli jako je zdravotní stav, úroveň výživy zvířat a způsob jejich odchovu. Pro rentabilitu chovu je nutné odchovat alespoň 95 telat na 100 krav základního stáda při mezidobí kolem 365 dní. K zajištění dostatečného počtu zvířat pro účely čistokrevné plemenitby i užitkového křížení je nezbytné využívat všechny dostupné způsoby reprodukce, které vyhovují systému chovu masných plemen.

4.2.1.1. Plemenice

- počet odchovaných telat na 100 krav základního stáda - minimálně 95
- hodnocení obtížnosti porodů vyjádřené procentem snadných porodů podle platné Metodiky kontroly užitkovosti skotu bez tržní produkce mléka (dále jen „Metodiky KUMP“) - min. 95 %
- věk při I. otelení – masný simentál patří mezi ranější plemena, cílem šlechtění je telení ve věku 25 – 29 měsíců
- průměrné mezidobí – 360 až 400 dnů, při hodnocení tohoto ukazatele je třeba zohlednit využití embryotransferu
- pořadí otelení by mělo odpovídat věku plemenice

4.2.1.2. Plemenní býci

- býci v přirozené plemenitbě - dle počtu březích plemenic v závislosti na délce připouštěcího období
- hodnocení průběhu porodu a hmotnosti telat při narození – na základě výsledků KUMP

4.2.2. Ukazatele růstové schopnosti

Kontrola užitkovosti masných plemen je základním prostředkem při šlechtění plemene masný simentál a zajišťuje důsledné naplnění selekčního programu. Systém zjišťování hmotností je prováděn na základě Metodiky KUMP.

- a) *hodnocení růstové schopnosti telat* – hmotnost při narození, ve 120, 210 a 365 dnech věku

- b) **hodnocení růstové schopnosti krav a býků** – viz bod 4.5. Parametry chovného cíle
- c) **výkrmová schopnost a jateční výsledky** - pro hodnocení tohoto ukazatele je třeba využívat výsledky porážek a klasifikace zvířat pomocí SEUROP a jejich evidence v rámci ústřední evidence

4.3. Hodnocení exteriéru

Hodnocení zevnějšku je prováděno inspektory ČSCHMS podle Metodiky popisu a hodnocení zevnějšku masných plemen skotu (dále jen „Metodiky popisu“) a je evidováno v databázi KUMP ČSCHMS. S výsledkem hodnocení zvířete je chovatel seznamován prostřednictvím tiskové sestavy, která obsahuje identifikační údaje zvířete a chovatele, bodové hodnocení jedince, výšku v kříži, hmotnost v den vážení, jméno hodnotitele a datum provádění bonitace. Hlavním selekčním kritériem při posuzování exteriéru u masného simentála budou znaky plemene vymezené plemenným standardem. Při vlastním hodnocení bude zvlášť silný důraz kladen především na parametry tělesného rámce, tělesné stavby, užitkového typu a osvalení.

Součástí lineárního hodnocení zevnějšku je v příloze ŠP (v tabulkové části za textem) bodové hodnocení výšky v kříži a hmotnosti pro všechny věkové kategorie.

4.3.1. Hodnoceny jsou tyto kategorie (ve věku)

Telata – ve věku 171 až 290 dní

Jalovice – 14 až 18 měsíců věku

Krávy – po 1. a 3. otelení (ve výjimečných případech na žádost chovatele i v jiném období)

Plemenní býci - při základním výběru (do plemenitby)

- ve věku tří a pěti let, včetně importovaných

Při hodnocení se objektivně hodnotí variabilita daného znaku v rámci plemene i s ohledem na věk zvířete. Zjištěné vady exteriéru jsou zaznamenávány.

4.4. Standard plemene

Plemeno masný simentál patří mezi plemena většího tělesného rámce. Vzhledem k vysoké růstové schopnosti mladých zvířat umožňuje tělesný rámec a hmotnost jalovic ve věku 16 až 20 měsíců jejich první přípuštění v tomto věku. Proto řadíme masného simentála mezi plemena, která se poprvé mohou telit ve věku 25 měsíců. Plemeno je chováno jak v rohaté, tak i bezrohé formě. I když je genetická bezrohost stále více chovateli požadována, není výskyt rohů u jedince důvodem k jakékoli penalizaci, naopak je žádoucí zpětné používání rohatých býků na homozygotně bezrohé krávy ke zlepšení masné užitkovosti jedinců. Zvířata geneticky bezrohá jsou označována „P“ („PP“ homozygotně bezrohá) a s volnými rohy „V“. Je-li jeden z rodičů geneticky bezrohý, ověřuje se bezrohost testováním. Zvířata testovaná na bezrohost mají za označením uvedenou hvězdičku (např. P*).

Zbarvení červenostrakaté, kdy červená barva je v odstínu od světle žemlové až po tmavou; hlava je bílá, červené zbarvení na lících a kolem očí není vadou, výskyt černé barvy je nepřipustný

Sliznice narůžovělá, bez černého souvislého pigmentu

Mulec sliznice narůžovělá, bez výskytu černého pigmentu

Hlava středně dlouhá, přiměřeně široká

- Krk** středně dlouhý, dobře osvalený a u dospělých zvířat tvoří lalok
- Hrudník** hluboký a široký, spolu se středotrupím tvoří téměř ideální válec; žebra jsou dostatečně klenutá, plochá dobře osvalená
- Kohoutek, hřbet a bedra** dostatečně široká, dobře osvalená a rovná
- Zád'** kvadratická, dlouhá, mírně skloněná, v sedacích hrbolech široká; kryta výrazným osvalením, které je v přechodu na stehnech jak z vnější, tak i z vnitřní strany konvexní; kýta je dlouhá, přiměřeně spuštěná
- Končetiny** pevné, široce postavené, dobře zaúhlené, s pevnou spěnkou a paznehtem; postoj pánevních končetin je spíš strmější než přeúhlený
- Vemeno** dobře upnuté, polovejčité s pravidelnými válcovitými a středně dlouhými struky
- Kůže** středně silná a pružná bez černého pigmentu
- Temperament** požadována klidná a vyrovnaná povaha

4.4.1. Vylučující znaky pro zápis do plemenné knihy

- všechny odchylky od plemenného standardu
- souvisle tmavě pigmentovaná sliznice
- kapří hřbet
- volná nebo výrazně vyplecená lopatka
- mezipaznehtní výrůstky
- příliš nervózní a nebo rabiátní povaha
- černé zbarvení
- genetické vady

4.5. Parametry chovného cíle

Kategorie	Hmotnost ve věku (kg)		Výška v kříži (cm)
	210 dnů	365 dnů	ve věku 365 dnů
Býčci	355	600	136
Jalovičky	320	480	127
Kategorie - věk			
	Hmotnost (kg)	Výška v kříži (cm)	
Plemenice - 24 měsíců	700	139	
Krávy - 60 měsíců věku	800	142	
Plemenní býci - 36 měsíců	1020	156	

5. Selekční program

Selekční program je soubor opatření, který má za cíl, na základě objektivně zjištěných vlastností zevnějšku, růstové schopnosti a užitkových vlastností, vybírat pro plemenitbu přednostně

ta zvířata, jejichž uplatnění v populaci směřuje k naplnění cílů šlechtění. Jelikož se populace jako celek vyvíjí, mění se průběžně i konkrétní požadavky selekčního programu.

5.1. Matky býků

Jako matky býků mohou být vybírány krávy a jalovice, které svou typologickou vyrovnaností a vysokou vlastní užitkovostí patří mezi nejlepší v plemeni masný simentál a jsou využívány především k produkci plemenných býků, přenosům embryí atd. Zapouštění matek býků probíhá cíleně. Chov a výběr matek plemenných býků je prováděn v chovech s čistokrevnou plemenitbou zapojených do kontroly užitkovosti masného skotu stupně „A“. Plemenice musí být zapsaná do hlavního oddílu plemenné knihy „A“. Hlavními kritérii výběru jsou především vlastní výsledky v oblasti reprodukce, vlastní masné užitkovosti dané vlastní růstovou schopností a vlastní plemennou hodnotou pro tuto vlastnost a znaky exteriéru. Za matky plemenných býků budou vybírány pouze krávy zdravé, s odpovídající plodností, dobrými mateřskými vlastnostmi a se známým původem. Příslušná kritéria selekce pro všechny rozhodující oblasti, tj. reprodukci, lineární hodnocení zevnějšku a plemenné hodnoty, stanoví Rada plemenné knihy masného simentála (dále jen Rada PK) a to na základě průměrných výsledků populace. Zařazení plemenice do kategorie matek býků není trvalého rázu a bude upřesňováno podle výsledků zjišťovaných v kontrole užitkovosti. Ve sporných případech rozhoduje o zařazení plemenice mezi matky býků Rada PK.

5.1.1. Obecné podmínky pro výběr matek býků

- *zápis do plemenné knihy v oddíle „A“, třídy I případně II (viz kritéria pro naskladnění býčků do odchovu stanovených Radou PK)*
- *dobrý zdravotní stav*

5.2. Otcové býků

Pro zařazení plemenného býka do kategorie otců býků budou u plemene masný simentál volena mnohem přísnější hlediska, než pro býky určené pro plemenitbu v užitkových stádech nebo pro účely křížení. Tito býci budou používáni především pro záměrné připarování na matky plemenných býků, kde hlavním úkolem bude produkce mladých zvířat se špičkovými vlastnostmi v oblasti masné užitkovosti a exteriéru. Zařazení býka do kategorie otce býků není trvalého charakteru a bude se upřesňovat podle výsledků zjišťovaných v kontrole užitkovosti. Příslušná kritéria selekce pro všechny rozhodující oblasti, tj. reprodukci, lineární hodnocení zevnějšku a plemennou hodnotu stanoví Rada PK a to na základě průměrných výsledků populace. Jedná se o býky zařazené do hlavního oddílu plemenné knihy „A“, s výjimkou býků zařazených do třídy III. Ve sporných případech rozhoduje o zařazení plemeníka mezi otce býků Rada PK.

5.2.1. Obecné podmínky pro výběr otců býků

- *zápis do plemenné knihy v oddíle „A“, třída I a II (viz kritéria pro naskladnění býčků do odchovu stanovených Radou PK)*
- *dobrý zdravotní stav*

5.2.2. Výběr otců býků je zajišťován z

- *býků inseminačních*

- *býků z přirozené plemenitby*

6. Produkce a výběr býků do plemenitby

6.1. Odchov plemenných býčků

Odchov mladých plemenných býků probíhá na uznaném testačním zařízení (Odchovně plemenných býků, dále jen OPB), které je na seznamu vyhlášeném Grémiem rad PK dotčených plemen, který je přílohou ŠP, nebo v odchovu u chovatele (OCH). Kritéria pro výběr býčků do odchovu vyhlašuje každoročně Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS na základě výsledků populace. Provoz a podmínky odchovu na OPB a OCH se řídí dle Metodiky pro odchov a zkoušky vlastní užitkovosti býků masných plemen skotu (dále jen „Metodika odchovu“).

6.1.1. Obecné podmínky pro výběr býčka do odchovu

- Pochází od vybraných rodičů z chovů zapojených do KUMP stupně „A“
- Býček splňuje kritéria pro výběr býčků do odchovu vyhlášená Radou PK
- Má ověřen původ v souladu s platnou legislativou
- Býček odpovídá podmínkám kontroly dědičnosti a zdraví
- Splňuje standard plemene

6.1.2. Odchov a zkoušky vlastní růstové schopnosti býků

6.1.2.1. Odchov na uznaném testačním zařízení (OPB)

Cílem odchovu plemenných býčků narozených ze záměrného připarování je testace jejich vlastní užitkovosti za standardních podmínek, které se řídí Metodikou odchovu. Zpracování a vyhodnocování výsledku odchovu je prováděno centrálně. Výsledky zkoušek vlastní užitkovosti jsou podkladem pro selekci. Po ukončení testu vlastní užitkovosti jsou býci předvedeni před komisí k tzv. základnímu výběru, tzn. výběru do plemenitby (způsob a kritéria viz bod 6.3.). Základní výběry býků probíhají zpravidla na OPB.

6.1.2.2. Odchov u chovatele (OCH)

Chovatel má možnost býčka z vlastního chovu odchovat na svém hospodářství, tzn. mimo testační zařízení. Při tomto systému není sledován přírůstek v období testu, ale pouze přírůstek od narození. Takto odchovaní býci jsou při výběru do plemenitby předvedeni před komisí k tzv. základnímu výběru (způsob a kritéria viz bod 6.3.) buď přímo na chovu, na kterém se narodili, nebo případně na chovném svodu. Základní podmínky pro přihlášení býčka na svod řeší Metodika odchovu. Zpracování a vyhodnocování výsledku odchovu je prováděno centrálně. Výběry býků u chovatele se řídí pokyny, které pro každý rok vydává ČSCHMS ve spolupráci s Radou PK.

6.2. Selekční kritéria pro výběr býků do plemenitby

6.2.1. Odchov na uznaném testačním zařízení (OPB)

- býček musí odpovídat požadavkům standardu plemene
- selekční kritéria upřesňuje Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS

6.2.2. Odchov u chovatele (OCH)

- býček musí odpovídat požadavkům standardu plemene
- selekční kritéria upřesňuje Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS

6.2.3. Import býka ze zahraničí

Původ býka musí být doložen dle platné legislativy. Pro zařazení býka do plemenitby v ČR musí být plemeník ohodnocen a vybrán komisí (viz bod 6.3.). Býček musí odpovídat standardům plemene a splňovat podmínky pro výběr býků do plemenitby, které stanovuje Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS.

6.3. Způsob a kritéria pro hodnocení a výběr býků do plemenitby

Býci jsou vybíráni komisí složenou z delegovaných zástupců ČSCHMS a Klubu chovatelů plemene masný simental. Členy komise navrhuje a schvaluje Rada PK. Ve sporných případech rozhodnutí výběrové komise se bude postupovat dle schváleného reklamačního řádu ČSCHMS. O každém výběru je vyhotoven tzv. Výběrový protokol, který obsahuje:

- místo a datum výběru
- datum narození
- chovatel a majitel býka
- seznam členů komise
- identifikační údaje býka
- výsledek lineárního popisu a hodnocení zevnějšku vč. záznamu o exteriérových vadách
- výsledek výběru:

1. Vybrán - do „Inseminace a přirozené plemenitby“

Při hodnocení exteriéru při základním výběru je požadována minimální hodnota 6 bodů v každém z 10 hodnocených ukazatelů (povoleno 1 x 5 bodů za velikost těla).

- do „Přirozené plemenitby“

Ve všech ostatních případech, kdy není splněna podmínka dle bodu 1.

2. Odročén

3. Vyřazen nebo vyřazen před základním výběrem (nevybrán do plemenitby)

- alfanumerické označení plemenného býka (linie a číslo v rámci ústředního registru plemeníků) je přiděleno po nahlášení do Ústřední evidence skotu (linie se přiděluje dle výsledku hodnocení zvířete při základním výběru)
- případně další údaje v souladu s platnou legislativou

7. Testování a posuzování (KUMP)

Testování a posuzování užitkových vlastností je prováděno dle Metodiky KUMP, která respektuje postupy a doporučení definované mezinárodní organizací pro kontrolu užitkovosti ICAR (The International Committee for Animal Recording). Hodnocení exteriéru je prováděno dle Metodiky popisu. Základní metodické postupy testování a posuzování i odhadu plemenné hodnoty se řídí dle platné legislativy. Zjišťování údajů a sběr dat zajišťují inspektoři ČSCHMS, kteří jsou k

této činnosti odborně způsobilí v souladu s požadavky § 30 zákona. Zpracování dat a zveřejňování výsledků zajišťuje ČSCHMS ve spolupráci s pověřenou osobou.

8. Plemenné hodnoty

Odhad plemenné hodnoty je prováděn pomocí víceznakového animal modelu (individuální model jedince). Podle naměřených hodnot v KUMP je souběžně stanovena plemenná hodnota (PH) pro přímý efekt, plemenná hodnota pro maternální efekt a u krav hodnota pro trvalé mateřské prostředí. Vzhledem k tomu, že v kontrole užítkovosti jsou v jednotlivých chovech podchyceni jak kříženci s masnými plemeny, tak i masná plemena, tvoří si tyto jedinci navzájem vrstevníky. Odhad plemenné hodnoty je proto prováděn se zohledněním plemene a heterozního efektu. Způsob, systém a počet vyhodnocovaných ukazatelů v rámci výpočtu plemenných hodnot se může měnit a doplňovat s ohledem na požadavky respektující šlechtitelské postupy definované tímto ŠP.

8.1. Hodnocené vlastnosti

- průběh porodu
- hmotnost při narození
- hmotnost ve věku 120 dnů
- hmotnost ve věku 210 dnů
- hmotnost ve věku 365 dnů
- přírůstek v testu (u býků na OPB)
- přírůstek od narození
- lineární popis a hodnocení zevnějšku

Způsob hodnocení je popsán modelovou rovnicí, ve které jsou uvedeny efekty genetické a efekty chovatelského prostředí, které ovlivňují naměřenou užítkovost.

Výsledky kontroly dědičnosti jsou publikovány jako relativní plemenné hodnoty (RPH), včetně spolehlivosti jejich předpovědi. Pro stanovení relativní plemenné hodnoty je využívána standardizovaná směrodatná odchylka 10. Pokud neupravuje publikování plemenných hodnot samostatný předpis ČSCHMS, stanovuje základní podmínky pro publikování výsledků kontroly dědičnosti Rada PK.

8.2. Relativní plemenné hodnoty, které jsou publikovány

8.2.1. Růstová schopnost

- PePP RPH pro průběh porodu a hmotnost při narození v přímém efektu
- PeRu RPH pro růst v přímém efektu
- MePP RPH pro průběh porodu a hmotnost při narození v maternálním efektu
- MeRu RPH pro růst v maternálním efektu
- PrirT RPH pro přírůstek v testu na OPB
- PrirNar RPH pro přírůstek od narození

8.2.2. Lineární hodnocení

- TR RPH pro velikost těla
- DT RPH délku těla
- HM RPH pro hmotnost
- UT RPH pro užitkový typ

9. Rozsah zjišťování známých vad a zvláštností

Klub chovatelů plemene masný simentál a ČSCHMS ve spolupráci s genetickou laboratoří uplatňuje taková opatření, která zajistí účinnou eliminaci genetických vad a zvláštností bez významnějšího snížení genetického zisku. Rozsah sledovaných vad a zvláštností bude rozšiřován podle potřeb v souvislosti se stupněm poznání. Přehled aktuálních genetických vad a zvláštností bude zveřejňován Radou PK.

10. Způsob vyhodnocování výsledků šlechtění plemene a kontrola realizace ŠP

Vyhodnocení realizace ŠP a porovnání dlouhodobého vývoje vyhodnocuje každoročně Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS a navrhuje případná opatření. Výsledky zpracovává na základě dat z kontroly užitkovosti ČSCHMS. Zveřejňování je realizováno formou uzávěrky KUMP a je zveřejňováno v tištěné formě nebo ve formě umožňující dálkový přístup (na webových stránkách ČSCHMS), příp. jinou formou. ČSCHMS vypracovává souhrnnou roční zprávu o průběhu realizace ŠP.

11. Obecná ustanovení

Na tento ŠP navazuje Metodika popisu a hodnocení zevnějšku masných plemen skotu, Metodika kontroly užitkovosti skotu bez tržní produkce mléka, Metodika pro odchov a zkoušky vlastní užitkovosti býků masných plemen skotu a Certifikovaná metodika pro předpověď plemenných hodnot pro vyhodnocení vlastností polního testu u masných plemen skotu i Certifikovaná metodika pro spolehlivost předpovědi plemenných hodnot vlastností polního testu u masných plemen skotu. Sporné případy související s tímto ŠP řeší a rozhodnutí vydává Rada PK, jejíž práva a povinnosti vyplývají ze stanov ČSCHMS.

12. Přílohy

- Růstové parametry (standarty) výšky a hmotnosti
- Obrazová příloha (fotografie)
- Řád plemenné knihy
- Seznam schválených uznaných testačních zařízení (viz bod 6.1.)

v Praze dne 9. 12. 2019

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA ŠLECHTITELSKÉHO PROGRAMU

Masný simentál

plemenný býk

mladý plemenný býk

kráva s teletem

kráva s teletem

tele

tele

RŮSTOVÉ PARAMETRY MASNÝ SIMENTÁL**Standard výšky***býci ve věku od 6 do 20 měsíců*

body	rozpětí	
	min.	max.
1		5,2
2	5,3	5,6
3	5,7	6,0
4	6,1	6,4
5	6,5	6,8
6	6,9	7,2
7	7,3	7,6
8	7,7	8,0
9	8,1	8,4
10	8,5	

Standard výšky - býci ve věku 21 až 50 měsíců

	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31 - 32	33 - 34	35 - 36	37 - 38	39 - 40	41 - 42	43 - 44	45 - 46	47 - 48	49 - 50
10	152	152	153	153	154	154	154	155	155	155	156	156	156	157	157	157	158	158	158	158
9	150	150	151	151	152	152	152	153	153	153	154	154	154	155	155	155	156	156	156	156
8	148	148	149	149	150	150	150	151	151	151	153	153	153	154	154	154	155	155	155	155
7	147	147	148	148	149	149	149	150	150	150	151	151	151	152	152	152	153	153	153	153
6	146	146	147	147	148	148	148	149	149	149	150	150	150	151	151	151	152	152	152	152
5	145	145	146	146	147	147	147	148	148	148	149	149	149	150	150	150	151	151	151	151
4	144	144	145	145	146	146	146	147	147	147	147	147	147	148	148	148	149	149	149	149
3	142	142	143	143	144	144	144	145	145	145	146	146	146	147	147	147	148	148	148	148
2	140	140	141	141	142	142	142	143	143	143	144	144	144	145	145	145	146	146	146	146

Standard hmotnosti - býci ve věku 6 až 25 měsíců

	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
10																					
	343	382	421	460	505	544	583	622	664	700	736	766	803	833	857	881	911	932	953	974	
9																					
	323	362	401	440	483	522	561	600	640	676	712	742	776	806	830	854	883	904	925	946	
8																					
	309	348	387	426	467	506	545	584	623	659	695	725	757	787	811	835	862	883	904	925	
7																					
	296	335	374	413	454	493	532	571	608	644	680	710	741	771	795	819	844	865	886	907	
6																					
	285	324	363	402	441	480	519	558	594	630	666	696	726	756	780	804	828	849	870	891	
5																					
	274	313	352	391	428	467	506	545	580	616	652	682	711	741	765	789	812	833	854	875	
4																					
	261	300	339	378	415	454	493	532	565	601	637	667	695	725	749	773	794	815	836	857	
3																					
	247	286	325	364	399	438	477	516	548	584	620	650	676	706	730	754	773	794	815	836	
2																					
	227	266	305	344	377	416	455	494	524	560	596	626	649	679	703	727	745	766	787	808	

Standard hmotnosti - býci ve věku 26 až 52 měsíců

	26	27	28	29	31	33 - 36	37 - 40	41 - 44	49 - 52
10									
	1002	1017	1029	1041	1057	1067	1072	1075	1077
9									
	971	986	998	1010	1024	1034	1039	1042	1044
8									
	949	964	976	988	1000	1010	1015	1018	1020
7									
	930	945	957	969	980	990	995	998	1000
6									
	912	927	939	951	961	971	976	979	981
5									
	894	909	921	933	942	952	957	960	962
4									
	875	890	902	914	922	932	937	940	942
3									
	853	868	880	892	898	908	913	916	918
2									
	822	837	849	861	865	875	880	883	885

Standard hmotnosti - jalovice a krávy ve věku 6 až 25 měsíců

	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
10																				
	305	338	374	398	418	444	463	483	509	528	548	570	587	603	626	641	656	676	690	703
9																				
	289	322	357	381	400	424	443	463	487	506	526	546	563	579	600	615	630	648	661	675
8																				
	278	311	344	368	387	410	429	449	471	490	510	529	545	562	581	596	611	627	641	654
7																				
	269	302	333	357	377	397	417	436	457	477	496	514	530	547	565	580	595	609	623	636
6																				
	260	293	323	347	367	386	406	425	445	464	484	500	517	533	550	565	580	593	607	620
5																				
	251	284	313	337	356	375	394	414	432	451	471	486	503	519	534	549	564	577	590	604
4																				
	242	275	302	326	346	362	382	401	418	438	457	471	488	504	518	533	548	559	572	586
3																				
	231	264	289	313	333	348	368	387	402	422	441	454	470	487	499	514	529	538	552	565
2																				
	215	248	272	296	315	328	348	367	381	400	420	430	446	463	473	488	503	510	523	537

Standard hmotnosti - jalovice a krávy ve věku 26 až 61 měsíců

	26	27	28	29	30	31	32	33 - 36	37 - 40	41 - 44	45 - 48	49 - 52	53 - 56	57 - 60	61 a víc
10															
	712	721	727	733	745	749	754	769	785	796	807	818	824	846	846
9															
	684	693	699	705	714	718	723	736	752	763	774	785	791	813	813
8															
	663	672	678	684	692	696	701	712	728	739	750	761	767	789	789
7															
	645	654	660	666	673	677	682	692	708	719	730	741	747	769	769
6															
	629	638	644	650	655	659	664	673	689	700	711	722	728	750	750
5															
	613	622	628	634	637	641	646	654	670	681	692	703	709	731	731
4															
	595	604	610	616	618	622	627	634	650	661	672	683	689	711	711
3															
	574	583	589	595	596	600	605	610	626	637	648	659	665	687	687
2															
	546	555	561	567	565	569	574	577	593	604	615	626	632	654	654